

Det kongelige Justis- og politidepartement

Deres referanse

201100885 EP KKF/LVM/bj

Vår referanse

11-024050ADM-STRO

Dato

06.05.2011

Høring om vergemålsforskriften

Det vises til departementets høringsbrev av 9. februar 2011 vedrørende forskrift til den nye vergemålsloven og endringer i annen lovgivning som følger av ny vergemålslov.

Tilsyn med uskiftebo

Det legges til grunn at forslaget i hovedsak er en videreføring av dagens system – dog slik at der er fylkesmannen og ikke overformyndieret som nå skal foreta tilsynet.

Domstolene har begrenset oversikt over om det er behov for å fortsette dagens ordning om "borevisjon" etter vergemålsloven § 27 første ledd annet punktum. Det antas at det først og fremst er overformyndierene som har best erfaringsgrunnlag på dette området, men vi kan på generelt grunnlag ikke se noen god grunn til å fjerne dagens revisjonsadgang.

Vi er i utgangspunktet enig i at det ikke er behov for å videreføre regelen i gjeldende vergemålslov § 27 første ledd tredje punktum om at gjenlevende ektefelle plikter å gi de opplysninger som trengs for å kontrollere forvaltningen av boet. Dette fordi at de fleste tilfeller vil bli dekket inn under ny vergemålslov § 47. Vedkommende som sitter i uskifte er som regel verge fra før, og er i kraft av dette underlagt fylkesmannens tilsyn og har opplysningsplikt til denne etter nevnte bestemmelse. Fylkesmannen vil således få dekket sitt undersøkelsesbehov i uskifteboer selv om den som sitter i uskifte ikke skulle være innstilt på å gi ut opplysninger frivillig.

Selv om det ligger noe utenfor nærværende høring vil det for perspektivets del være interessant å minne om at tilsvarende tilbud og mulighet for borevisjon mot en person som sitter i uskiftes vilje, ikke foreligger *utenfor* vergemålstilfellene. Det er hensiktsmessig å belyse problemstillingen med et eksempel:

Postadresse
Postboks 2317 Sluppen, 7004 Trondheim

Sentralbord
73 54 24 00

Saksbehandler
Bente F. Elverum

Bankgiro

Organisasjonsnummer
974748541

Kontoradresse
Munkeg. 20

Telefaks
73 54 25 81
konkurs, skifte,
vgsel, notarial:
73 54 25 20

Telefon
73 54 24 21

Ekspedisjonstid
08.00-15.45 (15.00)

Internet/E-post
www.domstol.no /
Sor-Trondelag.tingrett@domstol.no

Det foreligger ønske om å få vite om en person som sitter i uskifte forvalter boet i strid med arveloven § 19. Personen som sitter i uskifte nekter å utlevere opplysninger om status i boet til arvingene. Dersom det er umyndige arvinger vil overformynderiet i dag – og etter forliggende forslag fylkesmannen – ha direkte hjemmel til å kreve opplysninger. Tilsvarende muligheter foreligger ikke utenfor vergemålstilfellene. De må i ytterste fall ta ut søksmål for i prosessen provosere fremlagt dokumentasjon på status i boet.

Det er grunn til å tro at de fleste personer som sitter i uskiftet bo frivillig gir ut opplysninger til arvinger som ønsker dette uavhengig om det er fylkesmannen eller enkeltarvinger som ber om det. Domstolene bruker imidlertid hvert år mye tid på slike henvendelser i de få bo hvor opplysninger nektes gitt. Fylkesmannen kan i sitt tilfelle da bare henvise til opplysningsplikten. Spørsmålet er om denne forskjellen i *plikten* til å gi opplysninger er tilfredsstillende? Ut fra hensynet til arvinger som er under vergemål, og som i kraft av dette behøver bistand til å verne egne interesser for fremtiden, er det i utgangspunktet nærliggende å svare ja. Det kan imidlertid stilles spørsmål om ikke også Fylkesmannen for uskiftetilfellene på samme måte bør henvises til å ta ut søksmål for å få frem opplysninger. Alternativet vil være at arveloven får en tilføyelse om generell opplysningsplikt til arvinger. Det vil være naturlig at det nylig nedsatte arvelovutvalget ser på disse spørsmål.

Beredskapsordning for faste verger til bruk for domstolene

Sør-Trøndelag tingrett støtter forslaget om opprettelse av en beredskapsordning som sikrer at fylkesmannen kan oppnevne verger på kort varsel.

Den foreslåtte ordning synes å ivareta behovet for effektivitet i domstolens behandling saker som haster på vergemålsområdet på en god måte. Særlig gjelder dette i forhold til saker med mindreårige arvinger, barnevernssaker, dommeravhør, fengsling og pådømmelse overfor mindreårige der fødte verger ikke kan eller vil møte.

Det forutsettes selvfølgelig at fylkesmennene i sin "nærmere utforming" av ordningen etablerer rutiner og beredskap som gjør at domstolene slipper å vente unødige på oppnevninger for å komme videre i sin egen saksbehandling. Det gjøres oppmerksom på at beredskapen må ta høyde for oppnevning og oppmøte samme dag. Dette stiller krav til at beredskapskorpset må settes opp med personer som har erfaring med slikt arbeid.

Sentral vergemålsmyndighet

Vi slutter oss også til utpekingen av Statens sivilrettsforvaltning som klageinstans og sentral klageorgan over fylkesmannen i vergemålssaker. Dette er en naturlig konsekvens av at denne myndighet er klageinstans for fylkesmannens avgjørelser på andre områder.

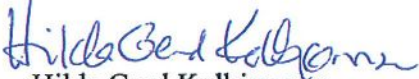
Domstolens rolle i forhold til fremtidsfullmakt

Det fremgår av forslaget til forskrift § 31 at retten skal ha ansvar for registrering av dom som fratrar rettlig handleevne slik at denne erstatter registrering av fremtidsfullmakten så langt det passer. Dette er en oppgave som i stedet bør legges til registerfører eller fylkesmannen som ellers har de mest sentrale oppgaver i forbindelse med fremtidsfullmakt.

Vergeoppnevning ved svangerskapsavbrudd, sterilisering og kastrering

Dette er saker som forekommer sjelden. Det er naturlig at nærværende revisjon av regelverket tar inn over seg dette og fritar retten for oppnevningsansvaret. Fylkesmannen har en sentral rolle i det nye systemet for oppnevninger av verger og følgelig bør denne institusjon også ha ansvaret her. Habilitetsproblemer som eventuelt måtte oppstå hos fylkesmannen bør kunne søkes løst gjennom den interne organisering hos fylkesmennene. Da disse sakene oppstår sjelden vil det også kunne være en løsning med å bruke settefylkesmann.

Sør-Trøndelag tingrett

Hilda Gerd Kolbjørnsen
sorenskriver

Børge Bloch Trondvold
administrasjonssjef